

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН**

**Збірник
наукових праць**

2019

ББК 81.2
А - 43
УДК: 81. 243

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2019. — 184 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Совтис Наталія Миколаївна – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Заступник головного редактора:

Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Деменчук Олег Володимирович – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Сіранчук Наталія Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Шугасва Людмила Михайлівна – доктор філософських наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Бігунова Світозара Анатолівна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Бісовецька Людмила Андріївна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Кучма Тетяна Валерівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лук'яник Людмила Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Катерина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Романюк Світлана Констянтинівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ясногурська Людмила Михайлівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 10 від 28.11.2019 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

7. Шкваріна Т.М. Англійська мова для дітей дошкільного віку: книга для вчителя / Т. М. Шкваріна – К.: Шкільний світ – 2009 – 160 с.
8. Шкваріна Т.М. Сім законів ефективного навчання іноземної мови / Т.М. Шкваріна // Дошкільне виховання – 2010 – №7. – С. 32.

The paper deals with the place and role of speech game in teaching English speaking to senior preschool children. The author distinguishes the speech game as an important factor in teaching English speaking, examines the impact of speech game on development senior preschoolers' English speaking, describes the concept of "speech game". Highlighting the features of different groups of speech games, the author gives a list of examples with instructions to each game, which provides the development of senior preschoolers' English speaking.

Key words: *speech game, didactic game, children senior preschool age, verbal English-speaking speech, classification of speech games.*

УДК 373.3.016:811.161.2(07)

Л.В. ЛУК'ЯНИК, О.І. ЛЯШЕЦЬКА

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК ЗАСОБАМИ СИТУАТИВНИХ ЗАВДАНЬ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

У статті розглядаються психолінгвістичні особливості розвитку комунікативних умінь і навичок учнів початкової школи засобами ситуативних завдань, здійснено ретроспективний аналіз проблем розвитку мовлення в дослідженнях психологів і психолінгвістів.

Ключові слова: *комунікативні уміння та навички, розвиток мовлення, психолінгвістика, українська мова, ситуативні завдання.*

Актуальність проблеми. Формування комунікативних умінь і навичок учнів початкових класів – надзвичайно актуальна проблема, тому що ступінь їх сформованості впливає не тільки на результативність навчання дітей, а й на процес їх соціалізації та розвитку особистості в цілому.

Комунікативно компетентною особистістю не народжується, вона нею стає в процесі навчання не тільки у школі, але й удосконалює її впродовж життя. Значна роль у формуванні такої особистості належить учителеві початкових класів, який закладає підґрунтя у розвитку мовленнєвих компетенцій та формування комунікативної компетентності учнів початкової школи.

Формування комунікативних умінь і навичок молодших школярів у сучасній лінгводидактиці розглядається як важлива суспільно-педагогічна проблема. Ретроспективний аналіз наукових джерел свідчить, що чимало досліджень присвячено пошукові дидактичних шляхів розвитку мовленнєвих та комунікативних умінь і навичок учнів початкової школи.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблему розвитку мовлення учнів досліджували психологи, психолінгвісти Г. Андрєєва, С. Воровщikov, Л. Виготський, Н. Жинкін, Ю. Жуков, Л. Занков, А. Леонтьєв, А. Лурія, Р. Немов, Р. Фрумкіна, І. Зимня та інші.

Висновки вчених є важливим підґрунтям для модернізації сучасної методики викладання української мови, однак проблема розвитку мовленнєвої діяльності учнів, їхньої комунікативної компетентності є однією з найбільш актуальних у теорії та практиці навчання української мови в початковій школі і потребує подальшого дослідження та розроблення.

Об'єкт дослідження: процес формування комунікативних умінь і навичок учнів початкових класів засобами ситуативних завдань.

Предмет дослідження: психолого-педагогічні умови формування комунікативних умінь і навичок учнів початкових класів засобами ситуативних завдань.

Метою статті є розкриття психолінгвістичного розуміння формування комунікативних умінь і навичок, представленого у працях психологів і психолінгвістів, як передумови ефективного процесу формування усного мовлення на уроках української мови.

Завдання:

- 1) з'ясувати ступінь розробки досліджуваної проблеми в психолого-педагогічній літературі;
- 2) обґрунтувати психолого-педагогічні передумови процесу формування комунікативних умінь і навичок учнів початкових класів.

Загальний зміст роботи

Формування вчителем комунікативних умінь і навичок учнів неможливе без певних знань із психології і вміння їх застосовувати на практиці, тому що формування комунікативності нерозривно пов'язане з формуванням в учнів мовленнєвих умінь та умінь мислити. Сучасному вчителю без подібних знань неможливо обійтися на уроках. Практика ж показує, що досить часто вчителі нехтують саме цим компонентом.

У психології деякі вчені розглядають поняття комунікативні вміння як спілкування. Вони вказують, що для повноцінного спілкування людина повинна володіти вміннями швидко і правильно орієнтуватися в умовах, які виникають в процесі спілкування, тобто знайти відповідні мовні засоби, які сприятимуть передачі думки і

забезпечуватимуть зворотний зв'язок (Г. Андрєєва, С. Воровціков, Л. Виготський, Н. Жинкін, Ю. Жуков, Л. Занков, А. Леонтьєв, А. Лурія, Р. Немов, Р. Фрумкіна).

Мовленнєвий розвиток є основою формування комунікативної компетенції учнів, йому підпорядковуються всі форми, методи, прийоми й засоби навчання, взаємодія вчителя й учнів.

Мовлення відіграє вкрай важливу роль в усіх сферах суспільного життя. З ним пов'язана комунікативна природа психічного розвитку людини. Воно є невід'ємним складником інтелектуальної, емоційної та вольової сфери діяльності людини. Оволодіння мовленням є доміантним чинником самосвідомості особистості, передумовою її творчих виявів. Засвоєння мови починається з раннього дитинства й відбувається за законами психічного розвитку людини протягом життя.

Для подальшого поетапного розвитку важливо розпочати формування комунікативних умінь саме в молодшому шкільному віці, оскільки до 7-8 років в дитині закладаються і проявляються до 70% її особистісних якостей. Як зазначає М. Вашуленко, основною метою навчання рідної мови в початкових класах є «формування й удосконалення умінь і навичок висловлюватися і спілкуватися, володіти мовою в усіх сферах і видах мовленнєвої діяльності, доступних для молодших школярів» [2, С.12]

Сучасна шкільна методика навчання учнів мовлення виходить із теорії мовленнєвої діяльності, концептуальні положення якої розроблені видатними вченими Л. Виготським, О. Леонтьєвим, О. Лурією, М. Жинкіним та ін.

Інформаційний обмін у діалозі двох потужних наук – психології та лінгвістики – призвів до активного розвитку психолінгвістичних досліджень, а саме таких її аспектів: мовлення як засіб спілкування, психічний процес, мовленнєва діяльність, поведінка як особлива властивість людської особистості. Предметом вивчення цієї науки є індивід у комунікації, а також відношення між системою мови (мовою як предметом) і мовленнєвою діяльністю. Психолінгвістика розглядає мовлення як один із видів цілеспрямованої діяльності людини, підпорядкованої загальним закономірностям організації діяльності.

Особливе значення у визначенні проблем розвитку мовлення мали дослідження, здійснені Л. Виготським, М. Жинкіним, С. Рубінштейном у 30–40-х роках ХХ століття. Учені обґрунтували зв'язок психіки й мовленнєвої діяльності. Науковці підкреслювали, що сама природа мовлення вимагає того, щоб слово, задовольняючи реальні потреби мовця, включалося у його життя й діяльність. З діяльністю дітей, її змістом і структурою пов'язаний процес оволодіння мовою та розвитком мовлення. Тільки включене в живу практичну діяльність дитини слово стає дієвим засобом як мислення, так і мовлення.

Л. Щерба виділив три аспекти складового феномена, який він сам називає «мовні явища» [8, С. 26]. Перший аспект складають процеси говоріння, другий – мовна система, що визначається словником і граматиною, третій – складає мовний матеріал, під яким розумілася сукупність усього того, що говориться й розуміється в певній конкретній обстановці, тобто – тексти.

У подальших дослідженнях із психології мовлення в 40–50-х роках, пов'язаних із вченням І. Павлова про дві сигнальні системи й слово як особливий сигнал, розглядалися питання щодо розвитку мовлення дитини як процесу дедалі більшого ускладнення, диференціювання та систематизації тимчасових зв'язків у другій сигнальній системі й визначення нейродинамічних механізмів мовлення. Психологи заклали психологічні основи засвоєння мови взагалі та розвитку мовлення зокрема (Б. Ананьєв, Л. Виготський, Д. Ельконін, Г. Костюк).

У 60–70-х роках психологи й методисти (Д. Горський, О. Леонтьєв, М. Львов, А. Маркова, В. Сорокін та ін.) розглядають мовлення як процес спілкування, який включається в загальну систему діяльності людини. Об'єктом лінгвістичних досліджень виступає фізичне вираження мовлення, яке має звукову або графічну форму. Цей аспект містить поняття мовного матеріалу – звуків, букв, слів, речень і тексту. Психологи та психолінгвісти (Л. Виготський, М. Жинкін, О. Леонтьєв, О. Лурія, А. Маркова, С. Рубінштейн, І. Синиця та ін.) вивчали мовлення як процес породження й сприйняття висловлювання, як вид специфічної людської діяльності, що забезпечує спілкування.

Щоб створити методику, яка б сприяла розвитку комунікативних умінь і навичок учнів, необхідно спиратися на моделі формування мовлення (О. Лурія, О. Леонтьєв, І. Зимняя).

Процес породження мовлення за А. Лурією включає в себе наступні етапи: 1) мотив; 2) задум; 3) внутрішнє мовлення - «механізм, що перетворює внутрішні суб'єктивні смисли в систему зовнішніх розгорнутих мовленнєвих значень»; 4) формування глибинно - синтаксичної структури; 5) зовнішнє мовленнєве висловлювання, що спирається на поверхнево - синтаксичну структуру.

О.О. Леонтьєв [5, С.49–50] як основні фази породження мовлення розглядає такі: мотивацію; означення думки; опосередкування думки у внутрішньому слові (внутрішнє програмування мовленнєвого висловлювання); опосередкування думки у значеннях зовнішніх слів (реалізація внутрішньої програми); опосередкування думки у словах (акустико-артикуляційна реалізація мовлення (у тому числі процес фонації)). О.О. Леонтьєв особливо підкреслює той момент, що між мотивом і результатом наявна динамічна система конкретних дій та операцій, спрямованих на досягнення бажаного.

Модель породження мовлення, принципово близьку до моделі О. Леонтьєва, запропонувала І. Зимняя. Вона виділяє 3 рівня утворення мовлення: 1) мотиваційно-спонукальний - містить мотив і комунікаційний намір; 2) процес формування і формулювання думки - змістотвореннєва і формулююча фази; 3) реалізація висловлювання у зовнішній промові.

Спільним серед вищевказаних моделей є те, що основним завданням на мотиваційно-спонукальному рівні є формування внутрішніх мотивів спілкування. Це стає можливим, якщо в процесі навчання будувати ситуації спілкування, які у найбільшій мірі відповідають потребам конкретної групи учнів на конкретному етапі у певних умовах.

У цей же період у психолінгвістичній науці розроблялись нові підходи до розвитку мовлення. У працях П. Блонського, Л. Виготського, П. Зінченко, О. Леонтьєва, С. Рубінштейна було розроблено загальну теорію мовленнєвої діяльності. Мовленнєва діяльність, як і будь-яка інша, вимагає, на думку психолінгвістів (М. Жинкін, О. Леонтьєв, А. Маркова та ін.), відповідних умов, за яких вона нормально відбуватиметься.

Комунікативні вміння і навички пов'язані з організацією мовного спілкування відповідно до його цілей, мотивів, завдань, з одного боку, а з іншого, відповідно до соціальних норм мовленнєвої поведінки. Практична мета - формування навичок спілкування - висувається при цьому на перший план.

Важливість цього відзначав психолог О. М. Леонтьєв: «Щоб повноцінно спілкуватися, людина повинна в принципі володіти цілим рядом умінь. Вона повинна, по-перше, вміти швидко і правильно орієнтуватися в умовах спілкування, по-друге, швидко і правильно спланувати свою промову, правильно вибрати зміст акту спілкування, по-третє, знайти адекватні засоби для передачі цього змісту, по-четверте, вміти забезпечити зворотний зв'язок. Якщо будь-яка з ланок акту спілкування буде порушена, то мовцю не вдасться домогтися очікуваних результатів спілкування - воно буде неефективним» [6, С. 64].

У 60-ті роки в теорії мовленнєвої діяльності практично повністю визначилося коло проблем, які стосувалися вивчення індивідуально-психічних особливостей мовленнєвої особистості (О. Ахманова, О. О. Леонтьєв). У низці досліджень аналізувалися основні види мовленнєвої діяльності – аудіювання, говоріння, читання й письмо (Є. Гур'янов, Т. Єгоров, І. Зимняя, М. Львов та ін.).

На початку 70-х років в теорії і методиці навчання мов чітко виокремився новий комунікативно-діяльнісний, комунікативно-прагматичний підхід, що дав можливість ученим розглядати мовну систему в тісному взаємозв'язку з умовами її використання, функціонування, засвоєння і тими змінами, що відбуваються у процесі спілкування. В науковий вжиток увійшли нові поняття «комунікативна спрямованість», «мовленнєва діяльність», «мовленнєве спілкування», «комунікативна компетенція», «комунікативна компетентність».

У 70–80 роки у дослідженнях учених розглядалися питання про добір змісту навчання у початковій школі (О. Алексюк, В. Давидов, Т. Костюк). У 80-х роках у зв'язку з реформуванням загальноосвітньої школи та початком навчання дітей із шести років з'являється низка досліджень, присвячених психолого-педагогічним особливостям розвитку мовлення (І. Архін, Н. Бастун, А. Борисенко, Д. Ельконін, С. Панько, Н. Попова та ін.). На перший план висуваються проблеми оволодіння дитиною словом та розвитку мовлення взагалі. Вчені доводять, що на перших етапах оволодіння мовленням слово є для дитини лише сигналом, який спрямовує орієнтовну діяльність стосовно чуттєво сприйнятих нею об'єктів так, що в результаті відбувається їх диференціація, порівняння одного з іншим і одночасно відмінність їх від інших, зовні схожих об'єктів. Інакше кажучи, відбувається їх узагальнення й аналіз, але вже на новому рівні – у суспільній практиці, що закріплено у значенні відповідного слова.

У цей період дитяче мовлення психолінгвістами вивчається не як матеріал для пізнання психічних процесів, а як засіб, основна функція якого – комунікативна, і цим визначається коло досліджуваних питань: мовленнєвий розвиток дитини під впливом поставлених суспільством проблем спілкування, етапи онтогенезу мовлення, оволодіння спілкуванням в онтогенезі, проблема сприймання й розуміння мовлення та ін.

У процесі спілкування мовець має чітко усвідомлювати завдання, що передбачає не тільки мету, а й умови, в яких ця мета має бути здійснена. За Т. Ладиженською, сукупність умов, що визначають мовлення, становлять ситуацію спілкування. Мовленнєва ситуація є важливим компонентом у процесі спілкування, оскільки не тільки стимулює висловлювання, а й планує його форму, стиль, тип і жанр, створює певні умови для спілкування. Дослідниця вважає, що мовні навички є основою для формування комунікативних умінь, адже містять елементи творчості.

Комунікативна компетентність особистості – це складний феномен, який характеризується різними поняттями, основу якого становлять певні здібності. Так, Н. Ануфрієва [3, С. 339] вважає, що комунікативну компетентність характеризують такі здібності особистості:

- 1) здатність робити соціально-психологічний прогноз ситуації, в якій відбуватиметься спілкування, тобто здатність людини передбачати певні події;
- 2) здатність соціально-психологічно програмувати процес спілкування, спираючись на своєрідність комунікативної ситуації;
- 3) вміння “вживатися” в соціально-психологічну атмосферу комунікативної ситуації, тобто робити правильну оцінку позитивних і негативних аспектів ситуації спілкування;
- 4) здатність здійснювати соціально-психологічне управління процесами спілкування в комунікативній ситуації (організація уваги партнерів спілкування, стимулювання їх комунікативної активності, керування процесом спілкування).

Є. Руденський до складу комунікативної компетентності відносить: уміння давати соціально-психологічний прогноз комунікативній ситуації, в якій має відбуватися спілкування; уміння програмувати процес спілкування, спираючись на своєрідність комунікативної ситуації; здатність пристосовуватися до умов соціально-психологічної атмосфери комунікативної ситуації.

На початку XXI ст. з'явилася низка досліджень, що стосуються психологічних й психолінгвістичних основ мовленнєвих умінь. Вивчено психологічні та психофізіологічні механізми мовлення, психолінгвістичні аспекти мовленнєвої діяльності.

Практично всі сучасні дослідження мовленнєвого розвитку дітей ґрунтуються на теорії психофізіологічних механізмів мовлення, розробленої М. Жинкіним. Ефективність роботи над розвитком мовлення залежить від знань учителя про психологічні закономірності розвитку дитини – елементарне уявлення про механізми мовлення. Дослідник визначає розвиток мовлення як включення слухо-мовленнєво-рухового аналізатора мовленнєвий процес, і формування в усій системі мовленнєвих полів складних і тонких зв'язків.

Серед сучасних досліджень психологічних механізмів мовлення і психолінгвістичних аспектів мовленнєвої діяльності можна назвати праці В. Гаркуші, Т. Піроженко, Р. Фрумкіної та ін.

Сучасні вчені (А. Боковець, Л. Калмикова, Ю. Кролівець, І. Стангайне, Н. Харченко та ін.) активно проводять дослідження мовленнєвого розвитку дітей. Основними проблемами, що досліджуються, є процеси планування мовлення, механізми та процеси сприймання, тлумачення та породження мовлення, процеси засвоєння та оволодіння мовою в ході розвитку дитини.

На сьогодні недостатньо точно знати мовну систему (її одиниці і правила їх трансформації та поєднання), необхідно мати уявлення про здатність установлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, сукупність знань, умінь і навичок, які забезпечують ефективне спілкування. Л. Мамчур стверджує, що «...комунікативний аспект у навчанні української мови тісно пов'язаний з практичною спрямованістю вивчення шкільного курсу мови, який передбачає навчання діяльності спілкування, створення і застосування таких методичних систем, які сприяли б формуванню у школярів бажання спілкуватися, взаємодіяти із співрозмовником, впливати на нього, розвитку вмінь будувати власні висловлювання і контролювати перебіг комунікації, що забезпечить їхню комунікативну компетентність у суспільстві та входження у соціум» [7, С.3].

Висновки з перспективою і результатами подальших досліджень. Аналіз психолого-педагогічної літератури засвідчив широкий спектр наукових пошуків щодо проблеми формування мовленнєвих та комунікативних умінь і навичок учнів початкових класів і дав підставу стверджувати, що ситуативні завдання відіграють важливу роль у процесі навчання дітей спілкування, проте у світлі реалізації сучасних концепцій означена проблема ще не знайшла належного вирішення. Тому результати нашого дослідження можна використати в подальшій розробці означеної проблеми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біляєв О. М. Лінгводидактика рідної мови: навч.-метод. посібник К.: Генеза, 2005. 180с.
2. Вашуленко М. С. Українська мова і мовлення в початковій школі. Київ : Освіта, 2006. 268 с.
3. Життєва компетентність особистості: наук.-метод. посібник/ за ред. Л.В.Сохонь та ін. К.: Богдана, 2003. 530с.
4. Зимняя И. А. Лингвопсихология речевой деятельности: избр. психол. труды. М.: Изд-во Моск. психол.-социального ин-та, 2001. 432 с.
5. Леонтьев А. А. Основы психолінгвістики: учебник. М.: Смысл. 2003. 287 с. Леонтьев, А.Н. Психическое развитие ребенка в дошкольном возрасте. М.: Просвещение, 1995. – С. 13-25.
6. Мамчур Л. І. Перспективність і наступність у формуванні комунікативної компетентності учнів основної школи: дис. доктора пед. наук: 13.00.02. Херсон, 2012. 318 с.
7. Щерба Л. В. Языковая система и речевая деятельность: сборник работ / под ред. Л. Р. Зиндер, М. И. Матусевич. М., 2004. 432 с.

The article deals with psycholinguistic features of communicative skills of elementary school students by means of situational tasks, retrospective analysis was performed of problems of speech development in the research of psychologists and psycholinguists.

Key words: *communicative skills, language development, psycholinguistics, Ukrainian language, situational tasks.*

УДК 81'243:373.2.091.12.011.3-051

К.М. ПАВЕЛКІВ, Л.Ю. КОНОВАЛЬЧУК

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ІГРИ-ВПРАВИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ

У статті висвітлюється необхідність розвитку креативного мислення учнів молодшого віку через розроблення наукових підходів, форм і методів, вправ. Зосереджено увагу на визначенні чинників, які перешкоджають формуванню творчого мислення учнів. Наголошено на важливості впливу іноземної мови на розвиток креативного мислення молодших школярів. Наведено приклади ігор-вправ, які сприяють розвитку креативного мислення учнів молодшого шкільного віку на уроках англійської мови.

Ключові слова: *креативне мислення, вправи, ігри, іноземна мова, учні початкових класів, розвиток.*

Пріоритетним завданням для людства сьогодення є не лише необхідність пристосуватися до сучасних умов життя, а й креативно пізнавати навколишній світ та впевнено і творчо долати життєві труднощі. Людина

ЗМІСТ

<i>Ясногурська Л.М.</i> Подружня зрада у паремійних фондах англійської та української мов	3
<i>Совтис Н.М.</i> Основні засади опису мовної картини світу	7
<i>Щербачук Н.П.</i> Особливості функціонування та засоби вираження адвербіальних синтаксем у простих реченнях-репліках	10
<i>Мороз Н.М.</i> Структурні особливості концепту «кохання/love» в англійській мові	12
<i>Мороз Л.В.</i> Структурно-семантичні ознаки та художній феномен рольової лірики	19
<i>Михальчук Н.О., Набочук О.Ю.</i> Психолінгвістична термінологія в парадигмі лінгвістичної прагматики	23
<i>Івашкевич Е.Е., Антюхова Н.І.</i> Рівні професійного становлення майбутнього перекладача	26
<i>Павелків К.М., Попова А.В.</i> Сучасне викладання іноземних мов. Оцінюємо все по-різному	32
<i>Ясногурська Л.М., Кіряк Т.І.</i> Використання превентивної адаптаційної системи в дошкільних закладах	34
<i>Бісовецька Л.А., Дацшина І.В.</i> Методика формування в учнів початкових класів умінь створювати текст.....	37
<i>Данілова Н.Р., Кардаш Н.О.</i> Роль ігор у вивченні англійської мови дітей старшого дошкільного віку	39
<i>Лук'яник Л.В., Старовойт В.О.</i> Особливості формування фонетико-орфоепічної компетентності учнів початкових класів на уроках української мови	42
<i>Василькевич С.С., Жданюк А.В.</i> Формування навичок читання англійською мовою з використанням наочності у початковій школі	45
<i>Романюк С.К., Лук'яничук О.П.</i> Основи розвитку у старших дошкільників іншомовного лексичного запасу засобами мистецтва живопису	48
<i>Мороз Н.М., Ячменник Р.О.</i> Особливості вивчення англійської мови у закладах дошкільної освіти	51
<i>Мороз Л.В., Кухновець Л.П.</i> Професійна готовність майбутніх вихователів до навчання дітей дошкільного віку іноземної мови	53
<i>Денисюк Л.В., Петровець В.М.</i> Просвітницька робота з батьками у вивченні англійської мови засобами образотворчого мистецтва	55
<i>Лук'яник Л.В., Піхоцька О.М.</i> Феномен поняття «нетрадиційні уроки», класифікація нетрадиційних уроків	58
<i>Мороз Л.В., Хрящевська Т.В.</i> Виховання екологічних компетентностей у старших дошкільників засобами іноземної мови	61
<i>Сіранчук Н.М., Сидорчук К.В.</i> До проблеми розвитку культури мовлення учнів початкової школи на уроках української мови	63
<i>Василькевич С.С., Казмірук О.П.</i> Інноваційні технології вивчення іноземної мови у початковій школі	67
<i>Данілова Н.Р., Давидюк Т.В.</i> Гра як засіб формування іншомовної комунікативної компетенції дошкільників	70
<i>Романюк С.К., Близник А.В.</i> Використання іноземної мови в ігровій діяльності дітей з особливими потребами	73
<i>Мороз Л.В., Гречун І.П.</i> Розвиток творчості старших дошкільників на заняттях з іноземної мови	75
<i>Трофімчук В.М., Чучак К.О.</i> Роль мовленнєвої гри у навчанні усного англомовного мовлення дітей старшого дошкільного віку	76
<i>Лук'яник Л.В., Ляшецька О.І.</i> Психолого-педагогічні основи формування комунікативних умінь і навичок засобами ситуативних завдань на уроках української мови у початкових класах	80
<i>Павелків К.М., Коновальчук Л.Ю.</i> Розвиток креативного мислення учнів молодшого шкільного віку на уроках англійської мови ігри-вправи як засіб розвитку	83
<i>Романюк С.К., Подійом О.І.</i> Особливості використання англомовних пісень у закладах дошкільної освіти	85
<i>Трофімчук В.М., Панчук В.В.</i> Розвиток творчих здібностей на уроках англійської мови в початковій школі	87
<i>Павелків К.М., Сукало О.І.</i> Проблеми навчання іноземної мови в початковій школі	91
<i>Мороз Н.М., Миколаюк М.М.</i> Формування іншомовної комунікативної компетенції – важливе завдання вчителя іноземної мови у закладі дошкільної освіти	94
<i>Романюк С.К., Дутчак Т.І.</i> Гендерні особливості навчання іноземної мови дошкільників	96
<i>Романюк С.К., Гладковська М.В.</i> Використання казок на заняттях з англійської мови в закладі дошкільної освіти	100
<i>Лук'яник Л.В., Черепович І.В.</i> Використання народознавчої лексики у структурі уроку	102
<i>Данілова Н.Р., Гамула Ю.В.</i> Формування мотивації та інтересу до вивчення англійської мови на початковому етапі навчання	104
<i>Дуброва А.С., Івашко А.М.</i> Використання пісень на уроках англійської мови в початкових класах	108
<i>Денисюк Л.В., Гаврилюк О.О.</i> Інтеграція іноземної мови у процесі ознайомлення дошкільників з природою в аспекті розвитку креативності	112
<i>Павелків К.М., Сікора О.С.</i> Особливості викладання англійської мови в початкових класах Нової	

української школи	116
<i>Трофімчук В.М., Димарчук Л.В.</i> Проблеми підготовки дітей до вивчення іноземної мови в закладі дошкільної освіти	117
<i>Верьовкіна О.Є., Пасічник Ю.В.</i> Теоретико-методичні аспекти формування навичок говоріння у дітей дошкільного віку на заняттях з іноземної мови	120
<i>Ковалюк В.В., Бичук С.Б.</i> Сучасні технології навчання іноземної мови у дошкільному закладі	124
<i>Дуброва А.С., Гаврильчик В.О.</i> Викладання англійської мови за допомогою інноваційних засобів	126
<i>Денисюк Л.В., Панасюк О.М.</i> Компетентнісний підхід у навчанні іноземної мови у контексті Нової української школи	129
<i>Мороз Л.В., Швець І.М.</i> Особливості виховання національної гідності в учнів молодшого шкільного віку на уроках іноземної мови	131
<i>Мороз Л.В., Панасюк К.А.</i> Проблеми підготовки дітей дошкільного віку до вивчення англійської мови: аспект мовленнєвої діяльності	134
<i>Ясногурська Л.М., Сидорчук Н.М.</i> Географічна компетентність як одна із складових професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів	137
<i>Романюк С.К., Ляшук А.В.</i> Використання мультимедійних технологій у навчанні англійської мови у закладі дошкільної освіти	140
<i>Ясногурська Л.М., Чорна О.Ю.</i> Використання різних видів наочності на уроках англійської мови у початковій школі	142
<i>Ясногурська Л.М., Бублей Л.М.</i> Розвиток критичного мислення учнів молодшого шкільного віку на уроках англійської мови	144
<i>Краля І.В., Швець Н.М.</i> Значення вивчення англійської мови з дітьми дошкільного віку	148
<i>Ковалюк В.В., Ришко О.В.</i> Гра як засіб досягнення результативності навчання англійської мови	150
<i>Мороз Н.М., Ковтунович І.І.</i> Виховання інтересу до художньої праці на заняттях з іноземної мови	153
<i>Ковалюк В.В., Савич Л.В.</i> Формування навичок читання англійською мовою у здобувачів знань нової української школи	154
<i>Дуброва А.С., Кошлата М.А.</i> Англійська мова як складова процесу соціалізації дошкільників у закладі дошкільної освіти	157
<i>Краля І.В., Савостьянова В.М.</i> Особливості раннього вивчення іноземної мови в закладі дошкільної освіти	160
<i>Ковалюк В.В., Хрящевська М.А.</i> Форми організації роботи з вивчення іноземної мови в сучасному закладі дошкільної освіти	161
<i>Хунавцева Н.А.</i> The problem of organizing the facilitative interaction at the process of teaching pupils at secondary schools	164
<i>Івашкевич Е.З., Яцюрин А.А.</i> The empirical research of the determination of social intelligence of the teachers by the way of understanding by them a folklore	172
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	178
ЗМІСТ	180